

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 235/2019-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. septembra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Mojmíra Mamojku a Petra Molnára predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], „*trvale bytom mesto [REDAKOVANÉ]*“, zastúpenej advokátkou JUDr. Annou Ščepkovou, Saratovská 2/A, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Nc 4/2018 zo 4. decembra 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. marca 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], „*trvale bytom [REDAKOVANÉ]*“ (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základného práva

na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 8 Nc 4/2018 zo 4. decembra 2018 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie/uznesenie“). Ústavná sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 14. marca 2019.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že na základe žaloby sťažovateľky Okresný súd Galanta (ďalej len „okresný súd“) v poradí prvým rozsudkom č. k. 25 C 30/2012-245 z 10. decembra 2012 určil, že sťažovateľka je vlastníčkou presne určených nehnuteľností ležiacich v katastrálnom území [REDAKOVANÉ] a že [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaný v 2. rade“) nemá záložné právo k týmto nehnuteľnostiam.

Na základe odvolania žalovaných v 1. a 2. rade Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) v senáte pod vedením predsedníčky senátu a sudkyne spravodajkyne JUDr. Ľubice Spálovej uznesením sp. zn. 24 Co 152/2013 z 3. decembra 2013 rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

3. Okresný súd po doplnení dokazovania v poradí druhým rozsudkom č. k. 25 C 30/2012-578 z 8. decembra 2014 opätovne žalobe sťažovateľky vyhovel a určil, že sťažovateľka je vlastníčkou presne určených nehnuteľností ležiacich v katastrálnom území [REDAKOVANÉ] a že žalovaný v 2. rade nemá záložné právo k týmto nehnuteľnostiam.

Na základe odvolania žalovaných v 1. a 2. rade uznesením krajského súdu č. k. 25 Co 173/2015-699 zo 6. júna 2016 (v poradí druhým zrušujúcim, pozn.) bol rozsudok okresného súdu zrušený a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie. Krajský súd rozhodoval o odvolaní v zmysle rozvrhu práce na rok 2015 v senáte pod vedením predsedníčky senátu a sudkyne spravodajkyne JUDr. Ľubice Spálovej.

4. V ďalšom konaní rozhodol okresný súd v poradí tretím rozsudkom č. k. 25 C 30/2012-956 zo 16. apríla 2018 tak, že žalobu sťažovateľky zamietol. V odôvodnení tohto rozsudku okresný súd okrem iného uviedol, že „v plnom rozsahu viazaný právnym názorom odvolacieho súdu, ktorý prakticky posúdil v celom rozsahu

zistený skutkový stav po právnej stránke, rozhodol v intenciách právneho názoru odvolacieho súdu.“.

Proti v poradí tretiemu rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka v zákonnej lehote odvolanie a zároveň aj námietku zaujatosti sudkyne krajského súdu JUDr. Ľubice Spálovej. V námietke zaujatosti sťažovateľka uviedla, že na základe rozvrhu práce krajského súdu na rok 2018 je zrejmé, že o odvolaní by mala opätovne, už tretíkrát, rozhodovať sudkyňa krajského súdu JUDr. Ľubica Spálová. Skutočnosť, že namietaná sudkyňa už vo veci rozhodovala opakovane a zaujala v minulosti svoj právny názor na vec, môže vyvolať obavy o jej nestrannosti. Sťažovateľka v námietke zaujatosti zároveň poukázala na niektoré judikáty Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 454/2016.

O námietke zaujatosti rozhodol najvyšší súd napadnutým rozhodnutím tak, že sudkyňa krajského súdu JUDr. Ľubica Spálová nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania sporu vedeného na krajskom súde pod sp. zn. 25 Co 235/2018.

5. Sťažovateľka, obširne argumentujúc v ústavnej sťažnosti, vyjadruje nespokojnosť s napadnutým uznesením najvyššieho súdu a je presvedčená, že ním došlo k porušeniu jej označených práv. Sťažovateľka považuje závery najvyššieho súdu *„za zjavne svojvoľné a nerešpektujúce právny názor ústavného súdu vyslovený v náleze sp. zn. II. ÚS 454/2016, z 26.01.2017, ktorý je pre najvyšší súd záväzný aj pre riešenie typovo zhodných prípadov.“.*

Sťažovateľka namieta, že v jej veci existujú dôvodné pochybnosti o nedostatku nestrannosti zákonnej sudkyne krajského súdu, pretože *„[s]udca predsa nemôže nezaujato rozhodovať o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu, ktoré pozostáva z jeho vlastných skorších záverov (dôvodov) zaujatých v príslušnej veci. Podanie odvolania sa v takýchto prípadoch stáva číro ceremoniálne, keď spôsob rozhodnutia odvolacieho súdu je vopred zrejmý.“.*

6. Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Nc 4/2018 zo 4. decembra 2018 porušené boli.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Nc 4/2018 zo 4. decembra 2018 zrušuje a vec vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva úhradu trov právneho zastúpenia v sume 415,51 € (slovom štyristopätnásť eur a päťdesiat jeden centov), ktorú je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný zaplatiť na účet jej právnej zástupkyne... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

7. Podľa čl. II bodu 5 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 (ďalej len „rozvrh práce ústavného súdu“) na konanie vo veciach patriacich do pôsobnosti senátov ústavného súdu je v jednotlivých prípadoch príslušný ten senát ústavného súdu, ktorého členom je sudca spravodajca, ktorému bola vec pridelená. V súlade s čl. II bodom 3 rozvrhu práce ústavného súdu pracuje druhý senát ústavného súdu v zložení Jana Laššáková (predsedníčka senátu), Peter Molnár a Ľuboš Szigeti. Vec sťažovateľky bola pridelená sudkyni spravodajkyni Jane Laššákovovej.

Sudca druhého senátu ústavného súdu Ľuboš Szigeti oznámil predsedovi ústavného súdu dôvod vylúčenia z konania a rozhodovania vo veci, pretože v nej bol činný ako sudca prvej inštancie, keďže konal a rozhodoval ako sudca na okresnom súde. Uznesením ústavného súdu č. k. I. ÚS 265/2019-6 z 25. júna 2019 bol sudca Ľuboš Szigeti vylúčený z výkonu sudcovskej funkcie vo veci tejto ústavnej sťažnosti. Podľa čl. III bodu 1 písm. c) rozvrhu práce ústavného súdu vylúčeného člena druhého senátu zastupuje člen prvého senátu.

Vzhľadom na to senát ústavného súdu rozhodol vo veci ústavnej sťažnosti sťažovateľky v takom zložení, ako to je uvedené v záhlaví tohto nálezu.

II.

8. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

11. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

12. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,

g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde je ústavná sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

14. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, II. ÚS 101/03, I. ÚS 88/07, III. ÚS 155/09, II. ÚS 66/2011, IV. ÚS 473/2012, III. ÚS 288/2016).

15. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

III.

16. Ústavný súd konštatuje, že podanie sťažovateľky je možné kvalifikovať ako sťažnosť podľa čl. 127 ústavy v spojení s § 42 ods. 2 písm. f) a § 122 a nasl. zákona

o ústavnom súde a sťažovateľka je v konaní zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom v zmysle § 43 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

17. Ešte pred tým, ako sa ústavný súd môže začať zaoberať materiálnou stránkou veci, je vždy povinný preskúmať formálne (procesné) náležitosti ústavnej sťažnosti. Z toho vyplýva, že iba v prípade, ak ústavná sťažnosť spĺňa všetky zákonom ustanovené formálne náležitosti a predpoklady, môže sa ňou ústavný súd zaoberať aj z hľadiska jej vecnej stránky (napr. I. ÚS 187/2012). Jedným zo základných pojmových znakov sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ako prostriedku ochrany ústavou (alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou) zaručených základných práv alebo slobôd je jej subsidiarita.

K namietanému porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy

18. Sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktoré považuje za arbitrárne a nepreskúmateľné. Sťažovateľka tvrdí, že najvyšší súd sa nedostatočným spôsobom vysporiadal s jej vznesenou námietkou zaujatosti sudkyne krajského súdu.

19. Pokiaľ ide o tú časť ústavnej sťažnosti, ktorou sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ústavný súd odkazuje na svoju ustálenú judikatúru (II. ÚS 671/2015, II. ÚS 313/2016, III. ÚS 32/2017, I. ÚS 164/2017), v zmysle ktorej ak sa sťažovateľ v ďalšom konaní v merite veci pred všeobecnými súdmi môže domáhať ochrany svojich práv podaním odvolania proti rozhodnutiam prvostupňového súdu (prípadne aj dovolania proti rozhodnutiam odvolacieho súdu), je potrebné jeho sťažnosť podľa čl. 127 ústavy odmietnuť ako neprípustnú.

20. Ústavný súd poukazuje na to, že základné právo na súdnu ochranu je totiž „výsledkové“, to znamená, že mu musí zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania

a rozhodnutia všeobecných súdov (III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08).

21. Ústavný súd pripomína, že ústavné súdnictvo je vybudované predovšetkým na zásade preskúmavania právoplatne skončených vecí (m. m. IV. ÚS 187/09). V danej veci nepovažoval za potrebné obširnejšie sa zaoberať argumentáciou sťažovateľky, pretože aj v prípade opodstatnenosti jej tvrdení existujú možnosti nápravy v ďalšom priebehu konania v merite veci.

22. Predmet konania o uplatnenej námietke zaujatosti konajúceho sudcu nemožno stotožňovať s predmetom konania, v ktorom dotknutý sudca koná a rozhoduje. Konanie o uplatnenej námietke zaujatosti končí rozhodnutím, ktorým konkrétny sudca je alebo nie je vylúčený z prerokúvania a rozhodovania určitej veci. Toto rozhodnutie však nie je rozhodnutím o otázke tvoriacej predmet sporového konania, v ktorom namietaný sudca konal. Konanie o uplatnenej námietke zaujatosti sudcu preto predstavuje čiastkový procesný postup všeobecného súdu smerujúci k rozhodnutiu slúžiacemu na zabezpečenie rozhodovania sporovej veci nestranným súdom. Kvalita rozhodovania súdu o námietke zaujatosti sudcu tak nachádza svoj odraz i v kvalite meritórneho rozhodnutia v konaní, v ktorom bola námietka zaujatosti sudcu vznesená (m. m. III. ÚS 30/2010, III. ÚS 531/2014).

23. V spojitosti s tým ústavný súd zastáva názor, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu by mohlo zakladať porušenie označených práv sťažovateľky len v prípade, ak by bolo spojené s konkrétnym relevantným nepriaznivým dôsledkom pre sťažovateľku, ktorý bol týmto uznesením spôsobený, a pritom by sa tento negatívny dôsledok musel zároveň vzťahovať na výsledok konania a nebolo by ho možné korigovať v ďalšom procesnom postupe, prípadne v opravných konaniach (m. m. III. ÚS 30/2010).

24. Keďže sťažovateľka bude mať v ďalšom konaní v merite veci možnosť domáhať sa ochrany svojich práv podaním dovolania proti meritórnemu rozhodnutiu krajského súdu, ústavný súd nemal dôvod na to, aby sa odklonil od už citovanej ustálenej judikatúry, a preto

túto časť ústavnej sťažnosti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde pre neprípustnosť.

K namietanému porušeniu čl. 6 ods. 1 dohovoru

25. Vo vzťahu k namietanému porušeniu práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd poznamenáva, že z judikatúry ESLP tiež vyplýva, že konanie o námietke zaujatosti nezávislé na konaní, v ktorom bola námietka uplatnená, sa týka predovšetkým procesných práv účastníka konania a netýka sa civilných práv a záväzkov podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Aj keď konanie o námietke zaujatosti môže mať vplyv na konanie vo veci samej, ide o nedostatočné spojenie a vzdialené následky, aby mohol čl. 6 ods. 1 dohovoru vstúpiť do hry, a preto je čl. 6 ods. 1 dohovoru na takéto konanie (o námietke zaujatosti, pozn.) neaplikovateľný [pozri *Ovcharenko proti Ukrajine*, rozhodnutie z 20. 10. 2009, č. 26362/02; *Schreiber and Boetsch v. Francúzsko*, č. 58751/00, rozhodnutie o prijateľnosti z 11. 12. 2003; *Mianiovicz v. Nemecko*, č. 37111/ 04, 55440/07, 55443/07, rozhodnutie o prijateľnosti z 19. 5. 2009, oddiel 1a (m. m. III. ÚS 531/2014, II. ÚS 190/2015, I. ÚS 507/2016, I. ÚS 70/2017, I. ÚS 5/2019)].

26. Aj z ďalšej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 79/03, I. ÚS 236/03), obdobne ako z judikatúry ESLP (napr. *Komanický c. Slovenská republika*, rozsudok zo 4. 6. 2002), vyplýva, že ústavný súd a ESLP overujú, či konanie posudzované ako celok bolo spravodlivé v zmysle čl. 46 až čl. 50 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru.

27. Keďže niet žiadnej spojitosti medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a namietaným porušením práva sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd túto časť ústavnej sťažnosti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

28. Pretože ústavná sťažnosť sťažovateľky bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími jej požiadavkami uvedenými v sťažnostnom petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. septembra 2019